

Гуляєва Л.П. Трансформація фінансового сектору Європейського союзу: на шляху до сталої фінансової системи // Конф апсвт 2017 наук.-практ. конф. (5-6 квітня 2017 р.) [заг.ред. Семигіної Т.В.]. – К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2017. –322 с. – С.17-20.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Гуляєва Л.П.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Академії праці, соціальних відносин і туризму

Вступ. Кризові процеси світової економіки, загострення соціально-економічних проблем у Європейському союзі (ЄС) ставлять завдання принципового реформування європейських фінансових ринків. Виникає потреба у побудові принципово нової – сталої фінансової системи¹, здатної продукувати фінансові послуги з урахуванням соціально-екологічних факторів та забезпечувати ефективне фінансування потреб сталого розвитку. Як зазначають експерти програми ООН «UNEP Inquiry», «Глобальна фінансова система потребує перебудови для фінансування інклюзивного, процвітаючого і екологічно безпечного майбутнього, іншими словами: для досягнення стійкого розвитку» [1]. Вказане надзвичайно актуальне і для фінансового сектора ЄС.

Мета та методи. Метою дослідження є характеристика ключових напрямів трансформації фінансового сектору ЄС для посилення його позитивної ролі у забезпеченні сталого розвитку. Здійснено огляд ініціатив ЄС, спрямованих на формування в даному регіоні сталої фінансової системи.

Результати. З 2008р. ЄС розпочав активне реформування фінансового сектору, результатом чого має стати формування у регіоні сталої фінансової

---

¹ Наразі маємо труднощі щодо формулювання понять «стала фінансова система», «стала банківська діяльність», «сталий розвиток фінансового сектора». Ці терміни активно використовуються у офіційних документах Європейської комісії, публікаціях провідних міжнародних організацій (наприклад, ООН окрему програму «upenquiry» присвячує розбудові «Sustainable Financial System»), проте не дається їх тлумачення. Під сталими ініціативами у даному дослідженні розумітимемо діяльність фінансових посередників чи регуляторів фінансового сектора, що спрямована на забезпечення сталого розвитку суспільства.

системи. За цей час Європейська комісія прийняла понад 40 нормативно-правових актів, покликаних встановити нові правила для європейської та глобальної фінансових систем, перетворити фінансовий сектор Європи у безпечний, відповідальний та стимулюючий економічне зростання сектор економічної системи; створити банківський союз для зміцнення євро.

Вихідна ситуація щодо формування у Європі сталої фінансової системи є далекою від ідеалу, проте спостерігаємо значні успіхи у даному напрямі. Зокрема, Європа поступово перетворилася у світового лідера соціально-відповідальних інвестицій та «зелених» фінансових операцій. Зокрема, саме на Європу нині припадає 63,7% світового обсягу фінансових активів, менеджмент яких здійснюється на засадах ESG-концепції (інноваційний підхід врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів, що застосовується інвесторами та фінансовими посередниками при формуванні інвестиційного портфелю та фінансування проектів). 47% фінансових установ, які приєдналися до ініціативи Принципи відповідального інвестування (PRI, передбачають урахування соціально-етичних принципів при наданні проектного фінансування) знаходяться саме у Європі. [2] Сукупні обсяги емітованих протягом 2012-2015рр зелених облігацій у Франції, Великобританії та Німеччині у 1,4 разу перевищують аналогічний показник США та у 21 раз показник Китаю [1, с.55].

З урахуванням європейського досвіду та регулятивної практики, виокремлюють п'ять ключових пріоритетів формування сталої фінансової системи у ЄС, відомих як «5 R сталих фінансів» (рис.1). Вказаний підхід передбачає активізацію всієї фінансової системи на забезпечення сталого розвитку, як інститутів публічних фінансів (органів влади), так і комерційних фінансових посередників, мобілізувати кошти населення з метою інвестування їх у забезпечення довгострокових цілей економічного зростання.

Для виконання даного пріоритету вже розпочалося створення нових фінансових інститутів, серед яких Європейський Фонд стратегічних інвестицій. Цей фонд заснований у 2014 р. згідно з інвестиційним планом голови

Єврокомісії Жан-Клода Юнкера для фінансування проектів у 2015-2017рр в таких областях, як стратегічна інфраструктура, освіта, дослідження і розвиток, інновації, підтримка малих підприємств, а також відновлювана енергія та енергоефективність у країнах Європи на загальну суму 315 млрд. євро. [3]

Рис.1. «5 R сталих фінансів» - ключові пріоритети формування сталої фінансової системи ЄС [1]

Одночасно реалізується реформа, що передбачає об'єднання ринків капіталу ЄС (the Capital Markets Union action plan), створення єдиного механізму банківського нагляду (Single Supervision Mechanism); єдиного механізму роботи з проблемними банками (Single Resolution Mechanism), Європейської схеми страхування вкладів (European Deposit Insurance Scheme) для мобілізації фінансової системи Європи та її переорієнтування на обслуговування реального сектора економіки.

Висновки. ЄС на офіційному рівні задекларував необхідність трансформації фінансового сектора у сталу фінансову систему, тим самим визнавши недосконалість функціонування діючих фінансових інститутів та необхідність зміни. Важливо що задекларовані зміни супроводжується реальними реформами, що спрямовані фінансування цілей сталого розвитку,

посилення контролю за ризиками фінансових операцій, посилення відповідальності та інформаційної прозорості учасників фінансової системи, розробка та впровадження нової стратегії розвитку фінансової системи зі стійким фокусом.

Список використаних джерел:

1. The financial system we need: from momentum to transformation [Електронний ресурс] / The UNEP Inquiry, 2nd Edition, October 2016. – Режим доступу:http://unepinquiry.org/wp-content/uploads/2016/09/The_Financial_System_We_Need_From_Momentum_to_Transformation.pdf

2. Building a Sustainable Financial System in the European Union: the five ‘R’ softmarket and policy innovation for the green transition [Електронний ресурс]/ International Environment House, March 2016. – Режим доступу: http://unepinquiry.org/wpcontent/uploads/2016/04/Building_a_Sustainable_Financial_System_in_the_European_Union.pdf

3. Investment Plan [Електронний ресурс]/ European Commission. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_en